

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

A TÜRK DİLİ VE YAZINI DERSİ

UZUN TEZİ

MASUMİYET GEÇİDİ

Öğrencinin Adı: İlkin

Öğrencinin soyadı: DEMİRCİ

Diploma Numarası: D1129041

Kılavuz Öğretmen: Fatma UĞUR

Sözcük Sayısı: 3522

Araştırma Sorusu: Füzûzan'ın Gecenin Öteki Yüzü adlı öyküsünde masumiyet hangi figürler üzerinden nasıl ele alınmıştır?

İÇİNDEKİLER:

ÖZ	2
GİRİŞ.....	3
A- KÜÇÜK KIZ.....	4
B- GENÇ KADIN/ANNE.....	8
C- İKİ KARDEŞ.....	11
D- GENÇ KADININ EŞİ.....	13
SONUÇ.....	14
KAYNAKÇA.....	16

ABSTRACT (ÖZ)

IB Programının Türkçe A1 kapsamında hazırladığım tez çalışmasında, Fûruzan'ın “Gecenin Öteki Yüzü” adlı öyküsünde “masumiyet” temasını figürler yoluyla inceledim. Günümüz toplumlarında masumiyetin ve bu masumiyetin kaybedilişinin bir çocuğun gözünden yansıtılması, bu öyküde ilgimi çeken en önemli etmen oldu. Çalışmamı figürlerin duruşları üzerine oturtmama neden olan da Fûruzan'ın bu figürlerin geçmişlerini ve kişilik özelliklerini oldukça zengin yaratmış olmasıydı. Yazar masumiyet olgusunu “yabancılaşma” ve “yalnızlık” sorunsalları çerçevesinde işlediğinden, ben de incelememi bu sorunsallar odağına oturtmayı hedefledim. Ayrıca masumiyeti ve masumiyetin bozulmasını sembolize eden figürleri tek tek inceleyerek öyküdeki toplumsal eleştiriye de değindim. İncelemelerimin ardından figürler değıştikçe masumiyet sınırlarının da değıştiğı, düzenin dayattıkları yüzünden insanların yozlaşmaya uğradıkları sonucunu ulaştım.

Sözcük Sayısı: 106

GİRİŞ

Fürüzan'ın "Gecenin Öteki Yüzü" öyküsü bir yaşama çabası ve yaşam denen kargaşada kaybolan ve kazanılan değerler üzerine kurulmuştur. Öykünün odak figürü genç kadın ve küçük kızdır. Genç kadın, dul bir annedir ve genç kızlığında aşk için bıraktığı ailesinden yardım almadan geçinmeye çalışmaktadır. Kurguda özel adı verilmeyen Küçük kız ise çocuk dünyasında gözlem yapmayı seven, annesinin bütün eylemlerine bağlılıktan öte hayranlık besleyen, sevgiye aç küçük bir çocuktur. Öyküde sadece küçük kızın değil, diğer figürlerin de özel adları verilmemiştir. Bu da göstermektedir ki öykünün içerdiği tüm değerler ve değersizlikler genel insanlığı ilgilendirmektedir. Bu tez çalışmasının temelini oluşturan "Masumiyet" izleği de insanlığın sistemler içinde kaybettikleri arasında en değerli olanıdır. Öyküde masumiyet olgusu derinliğiyle işlenmiştir. Bu amaçla hem masumiyeti temsil eden hem de masumiyetin bozulmuşluğunu temsil eden figürlere yer verilmiştir. Küçük kız ve iki kardeş masumiyeti temsil eden figürlerdir. Bu figürler, kalabalık bir şehirde yaşama çabası içinde halen sevgiyi aramakta ve insancılığı ön planda tutmaktadırlar. İki kardeşin saf kardeş sevgisi evlerinde tasvir edilen sıcak ortamla pekiştirilmiştir. Öykünün perspektifinin de sahibi olan küçük kızda ise çocuk masumiyeti görülmektedir. Her şeye biraz safça ve bilgisizce yaklaşan küçük kız günlük olayları algılama ve yorumlama konusunda söyledikleriyle masum dünyasını ortaya koymaktadır. Öyküde masumiyetin kaybını temsil eden figürlerin başını ise küçük kızın annesi olan genç kadın çeker. Kurguda ortaya konduğu sınırlarda ani bir şekilde kocasını kaybeden ve ailesi tarafından dışlanan, yaşamın güçlükleriyle mücadele eden bir kadın olarak tanıtılmaktadır. Yaşam karşısında hem bireysel olarak hem de toplumsal olarak var olma çabası içinde bulunmaktadır. Anılarında eşinin onu üst sınıfın kendine özgü kalıplarından kurtarıp sevgiye ve insancılığa yönelttiği görülmektedir ancak eşini kaybettikten sonra genç kadının bu durumunu

kaybedip yavaş yavaş toplum gerçekliğine ayak uydurduğu görülmektedir. Figürlerden yola çıkarak toplumsal bir eleştiriye dönüşen “masumiyetin kayboluşu” olgusu bu tezin de konusu olmuştur. Tez ortaya konulurken öykü figürleri masumiyete bakışları yönüyle ayrı ayrı incelenmiştir. Öncelikle en masum olan öykü figürü küçük kıza; ardından küçük kızın annesine ve komşuları olduklarını öykü sonunda fark edip derinlikli iletişim gerçekleştirdikleri genç adam ve genç kıza yer verilmiştir.

A - KÜÇÜK KIZ

Gecenin Öteki Yüzü adlı öykü, her şeyi bilen ilahi anlatıcının bakış açısıyla yansıtılmaktadır. Anlatıcı, öykü kişilerinden küçük kızın eylemlerini daha yakından göstermektedir. Öykü boyunca adı saklı tutulan Küçük kız, kurgu içinde annesiyle birlikte yoksul dünyalarında yaşama direnen bir figürdür. Annesinin mücadele alanlarının farkında olmayan küçük kızın, gözlem yeteneği üst düzeydedir ve aynı zamanda günlerini camdan dışarı bakıp sokağı gözlemleyerek geçirmektedir. “ Evlerinin camından görülen fırın küçük kız için bir sığınak görevi görmektedir. Ne zaman kendisini yalnız ve kötü hissetse bu fırını hayal etmekte, kendisini yaşadığı ortamın olumsuz ortamından soyutlamaktadır. Küçük kızın gerçek hayattan kaçışı ve dış dünyada gördüğü sıcak ortamlara sığınışı öykünün birçok yerinde kendi kendine geliştirdiği ve oluşturduğu seslerle ortaya koymaktadır. *“Kendisine bir şeyler anlatır gibiydi. Bunu uydurduğu seslerle yapıyordu. Anadilini anımsatan hiçbir sözcük yer almıyordu bu tuhaf seslerin içinde”* (Füruzan, 100) Bunun yanı sıra küçük kızın, annesiyle gittiği rehinci gibi esenliksiz yerleri “Papağan Bırakılan Yer” olarak adlandırışı onun çocuk olmasından kaynaklanan masumiyetini gözler önüne sermektedir. Küçük kız annesinin yanında gittiği için tanıdığı bu uzama ait görsellerin altını çizmiş, öykünün sonlarına doğru kurguya giren diğer figürlere *“Her şeyin bırakıldığı yerde olan resimdeki adamın şapkasının adı ne?”* (Füruzan, 171) diye sormuştur. Bu

soruda çocuk masumiyeti görülmektedir. Gördüğü tek kapalı uzam olarak rehincidir ve annesi evde yokken kendi kendine dış dünyaya seyahatlere de başlamıştır. Parka yaptığı seyahatlerden birinde karşılaştığı bir olay onu derinden etkilemiş ve burada masumiyet izleğinin altı bir kez daha çizilmiştir. Parkta cinsel organı görünür bir şekilde bir kadına seslenen yaşlı bir adam görmüş, kadının bu duruma tepkisi üzerine o arada sandalda bulunan çocukların adamı kötü bir şekilde dövdüğüne tanık olmuştur. Bu görüntüler küçük kızın adama çocuk yüreğiyle derin bir şekilde üzülmeye neden olmuştur çünkü küçük kız asıl yanlışlığın bir insanın “canını acıtmak” olarak düşünmektedir. Annesinin anılarında babasının ağzından verilen “*Çıplaklık çirkin bir şey mi?*” sözleriyle bağdaşan bu durum, gerçek hayattaki masumiyetin kayboluşu ve insanların değer yargılarını kendi menfaatleri uğruna yeniden yorumladığı duygusunu okuyucuya vermektedir. Parktaki adamın, duygusal duruş bakımından sağlıklı olmadığını fark etmiş, herkesin içinde çıplak oluşu nedeniyle saldırıya uğradığını görmüş, saldırıda bulunan çocuklar bu eylemi kendilerinden emin bir şekilde yaptıklarına, bundan da keyif aldıklarına tanık olmuştur. Daha çocuk yaşta masumiyetin kaybına değinen yazar küçük kızın gözleminden bu durumu “Zavallı adam” sözleriyle ifade etmiştir. “*İç fanilasının çık yakasından boynunun yutak çıkıntısı fırlayacakmış gibi oynayan adamdan, kız gözlerini alamıyordu.*” (Füruzan, 143) Parkı terk ederken yanındaki kadının hem ağlayıp hem güldüğünü görmesi de küçük kıza dış dünyaya ait dengesiz ve bozulmuşluk duygusu vermiş; küçük kız eve gelir gelmez ateşlenip yatağa düşmüştür. Küçük kız, böyle bir olayla bir kez de vapurdan inerken karşılaşmıştır. Gazetelerini suya düşürmüş yaşlı bir gazetecinin ağladığını gören küçük kız ağlamaya başlamıştır. Bunun üzerine annesi onların durumunun da aynı derecede kötü olduğunu belirtmiştir ancak küçük kız bu sahneden çok etkilenmiştir. Küçük kız dışında herkesin günlük hayatına devam edişi ve bu sahneden etkilenmeyişi, dış dünyanın bozulmuşluğu ve masumiyetin kayboluşuna örnek

oluşturmaktadır. Ancak küçük kız öykü kurgusunda dış dünyanın bozulmuşluğu ve şiddetiyle karşı karşıya getirilmiş, gördüklerinin uzağında masumiyetin sembolü olarak yer almıştır.

Küçük kızın annesine karşı hissettikleri de masumiyet olgusu kapmasından değerlendirilebilir. Küçük kız annesine karşı saf bir hayranlık duymaktadır ve bu “*Kızın annesinin anca beline ulaşan boyuyla görebildiği bakış açısından genç kadın daha da güzeldi.*” (Füruzan, 98) gibi ifadeler kurguda sık sık tekrarlanmaktadır. Ancak “genç kadın” olarak yer alan “anne” figürü çocuğuna karşı mesafeli ve soğuk olarak tanıtılmaktadır. Bu soğukluk sevgi eksikliğinden çok içinde buldukları zor koşulların anneyi yıpratması gerçekliğinden doğmaktadır. Anne sürekli işten işe koşmakta ve küçük kızı evde yalnız bırakmaktadır. Kendi yaşıtı çocukları “ancak uzaktan gördüğü” küçük kız da “yalnızlık” olgusu da böyle oluşmaktadır. Küçük kızın hayatta sahip olduğu tek kişi annesidir ve ona karşı bozulmamış bir sevgi duymaktadır. Annesi kızını döverken bile küçük kız, annesinin onunla hiç bu kadar zaman geçirmediğini düşünmüştür. Öte yandan yalnızlık, masumiyetinin korunmasında etkili bir olgudur. Dış dünyayla az iletişimi olması onun kendi dünyasının bozulmamasını sağlamıştır. Ancak aynı zamanda kızda bir eksiklik ve devamlı bir arayışa neden olmuştur. Annesine aşırı bağlı olan küçük kız annesinde durmadan sıcaklık ve sevgi aramaya ve bunu karşılaştığı her türlü engele rağmen yapmaya devam etmektedir. Bu da küçük kızdaki masumiyetin izlerini okuyucunun zihninde pekiştirmektedir.

Öykünün küçük figürü olan “Küçük kız”ın, yıl başı yemeğine çağrıldıkları komşu evin bireyleri genç adam ve genç kızla kurduğu iletişim de masumiyet olgusunun bir başka yüzünü oluşturur. Küçük kız eve girdiği ilk saniyeden başlayarak bir sıcaklık ve aydınlık hissetmiştir ve ara sıra kesintiye uğrasa da bu sıcaklığın sonuna kadar etkisinde kalmıştır. Alışık olmadığı bu durumu yazar “*Gövdesi hep soğuk odalarda yaşamının getirdiği sıkı duruşundan giderek çıkıyordu*” (Füruzan, 188) ifadesiyle anlatmaktadır. Küçük kız, iki kardeşin evinde çevresinde gördüğü her

şeye saf bir merak ve heyecanla yaklaşmakta ve konuşkan bir hal almaktadır. Bu durumda anne kızının bu halini engellemeye çalışmaktadır. “- *Sussana, dedi genç kadın, neler anlattıyorsun sen?*” (Füruzan, 164) Kurguda annesi tarafından sürekli uyarılan, yönlendirilen ve engellenen küçük kız için komşu ev, gördüğü ve tanıdığı ikinci ev ortamıdır. O güne kadar, anneyle gittikleri tek misafirlilik annesinin akrabalarına yapılandır. Bunlar hep kısa sürmüş ve oldukça tedirgin edici anılar olarak yer almıştır. O nedenle küçük kız bu yeni ortamda heyecanına hakim olamamış, sürekli bir şeyler anlatma yoluna gitmiştir. Bu durum küçük kızın çocukluğunu ne kadar az yaşadığı duygusunu vermektedir. Bununla beraber kızın gidip annesini öpmesi, bunu ilk kez böyle bir rahatlıkla yapması, sahip olduğu ve vermek istediği masum sevginin de bir göstergesidir. Küçük kızın hissettiği imkânsızlıklar annesininkinden farklıdır. Annesi ailenin maddi imkânsızlıklarını yüklenmişken, küçük kız manevi imkânsızlıklarıyla baş başa kalmıştır. Ancak küçük kız çocuk oluşundan gelen bir masumiyete sahipken anne kendi ağzından da söylediği gibi bunu yitirmiştir. Bu nedenle küçük kızın bu sıcak evde arayışı devam ederken annesinin zaman zaman gözü kapıya ilişmektedir. Küçük kızın aynı zamanda bilinçaltında sahip olduğu terk edilme ve annesinden ayrı düşme korkusu yine bu evde ilk kez fiziksel bir hal almaktadır. Odada geçen konuşmayı kendi süzgecinden geçirdikten sonra annesinin hasta olduğuna karar veren küçük kızın ağlayıp kendini genç kızdan kurtarıp annesine koşması, annesine yatkınlığını kanıtlar niteliktedir. Küçük kız yaşına rağmen kimsesizliğinin farkındadır ve bunun safça bir korkusunu duymaktadır. Yazar küçük kızın varlığıyla çocuk saflığına, çocukça korkuların masumiyetine değinmektedir.

Öykünün ilk başındaki rehinci, öykü boyunca zaman zaman küçük kızın ağzından olay örgüsüne yeniden dahil edilmektedir. Anne ile küçük kızın arasındaki farkın en belirgin olduğu uzam rehincidir. Küçük kız her tarafı gözlemler. İnsanları kendi dünyasının süzgecinden geçirirken

anne oldukça ilgisiz ve kendi halindedir. Bir kadının onu görmeyip nerdeyse üstüne oturacak olması okuyucuya küçük kızın buradaki aidiyetsizliğini hissettirmektedir. Buradaki kalabalık, artık umutlarını kaybetmiş, son çare bir şeyleri terk etmeye gelen insanlardır. Oysa küçük kız umut dolu ve her şeye sıkı sıkı sarılan bir çocuk figürdür. Öyküde çocuk, masumiyetin simgesinin kaybolduğu ve bozulduğu bir uzamda izlenmektedir. Daha sonra yanında oturan bir kadının “*Seni de mi buraya bıraktılar yoksa?*” sözlerinden her şeye anlam veren küçük kız annesine sığınmış ve her zaman ihtiyaç duyduğu sıcaklığı tekrar aramıştır. Bu olay romanda kilit bir rol oynamaktadır çünkü küçük kız kendini ne zaman yalnız ve terk edilmiş hissetse annesini izlemeye devam edecektir. Bu çocukça bir arayış ve çok masum bir içgüdüdür. Bu içgüdü öykünün başından sonuna dek küçük kızın masumiyetini koruyuşunda da büyük rol oynamıştır.

B - GENÇ KADIN/ANNE

Öyküde küçük kızın annesi olarak yer alan Genç kadın, küçük kızın aksine insanlardan umudunu kaybetmiş ve masumiyeti bozulmuş bir figürdür. Aristokrat bir aileden gelmekte ve bunu sürekli kendisine ve çevresindekilere hatırlatmaktadır. Annesinin her şeyi yabancı adlarıyla anması ve eski öğrendiği geleneklere uygun yaşaması geçmişine duyduğu özlem ve bağlılıkla bağdaştırılabilir. Geçmişte öğrendiği adetlere bağlı olsa da ailesiyle bağını koparmış olan genç kadın akrabalarına karşı bir öfke beslemektedir. Ailesi tarafından sürekli güzelliğini boşa harcadığı ima edilen genç kadın daha sonra kendi güzelliğine karşı sürekli diğer insanlar tarafından kullanılan bir olgu gözüyle bakmıştır. “*Ben beğenilme istemiyorum artık, dedi genç kadın. Güzelliğimi kusursuz bir resimmiş gibi görenler yeter şimdi bana.*” (Füruzan, 202)

Gençliğinde aşk uğruna terk ettiği evinde kurgu zamanında ancak hizmetçilerin kaldığı daireye uygun görülmesi, ailesinin varlığına rağmen seçimi dolayısıyla mirastan men edilmesi gibi olgular onun cezalandırıldığının göstergesidir. Çünkü genç kadın, ait olduğu konaktan aşkını

seçerek ayrılmış, ama eşini beklenmedik bir anda kaybetmiştir. Sonrasında hayatında var olan yoksulluğu seçimleri sonucu ödediği bir bedel olarak görmektedir. Daha sonradan genç kadının eski adetlerine bağlı oluşunun sebebinin, yoksunluğun acısını dindirmek olduğu anlaşılmaktadır. “*Kadın giysileri kolay satılamıyor. Bunların hepsi iyi terzilerde dikilmişti.*” (Füruzan, 158) Genç kadın çok safça bir aşkla bağlı olduğu eşini kaybedince kendini onu tanımadığı zamanlara döndürmek için eski adetlerine geri dönmüştür. Okuyucu genç kadının ait olduğu yeri ve kişileri kendine empoze etme çabasını görmektedir. Çünkü küçük kızın aksine genç kadın dünyayı görmüş masumiyetini kaybetmiş ve sadece hayatını sürdürme çabası içine girmiştir. Eşinin yaşarken ona gösterdiği gerçek zenginliği yani sevgiyi manevi değerlerle değiştirmeye hazır hale gelmesi öyküdeki masumiyetin kaybedilişi temasının en büyük sembollerinden biridir.

Genç kadının eşiyle ilişkisi de öykü kurgusunda italik biçimde verilmiştir. Bunun nedeni küçük kızın gözünden olanlarla anıların ayırt edilmesini sağlamaktadır. Bu bölümlerde eşi, genç kadının şehirde büyümüş olması ve aristokrat bir aileden geliyor oluşunu yani oturmuş düzenin bir parçası oluşunu eleştirmekte ve ona masumiyetini yeniden kazandırmayı hedeflemektedir. Genç kadını ve o zaman bebek olan küçük kızı şehirden köye götürmeyi planlaması bu hedefin fiziksel yansımasıdır. Öyküde şehir, bozulmuşluğun sembolüdür. Şehirde insanlar günlük hayatları çerçevesinde sürekli bir koşuşturma bir yaşama çabası içerisindedir. Köy ve doğa uzamları ise saflığın ve doğallığın sembolüdür. Genç kadının arınmasının bir parçası olarak köye götürmeyi ve doğayla tanıştırmayı planlayan adam, bu isteğini gerçekleştiremeden aniden ölmüştür. Genç kadının kocası aynı zamanda asi ve başına buyruk bir figürdür. Toplumca konulmuş kuralları gereksiz bulmakta ve gereksiz yere çalıştırıldığı işinden isyan edip ayrılmaktadır. Genç kadının, eşi öldükten sonra evine dönmemeye direnmesi ve kendi başına kızına bakmaya çalışması okuyucuda genç kadının eşinden miras kalan masumiyeti devam

ettirmeye çalıştığı izlenimini yaratır. Çünkü adam doğallığı, dolayısıyla masumiyeti temsil eden bir figürdür, yozlaşmış topluma kafa tutmakta ve kendi ilkelerine göre yaşamaktadır. Ancak öykünün sonunda kadının evine dönmeye karar verışı ve kurallarını değiştiremeyeceği topluma karşı gelinemeyeceğini öğrendiğini söylemesi bu masumiyeti kaybedişinin sembolü olarak yer almaktadır. Yaşamın zorlukları karşısında tek başına topluma direnemeyen genç kadın düzene ayak uydurmak zorunda kalmış ve masumiyetini tamamen yadsımıştır.

Genç kadının eşinden aldığı hayat derslerinin yanında yaşadığı aşkta da masumiyet olgusu yoğun bir şekilde görülmektedir. Ailesini, geleceğini ve mirasını karşısına alan genç kadın aşkı için bunları feda etmiş ve eşi yaşadığı sürece bunun pişmanlığını çekmemiştir. Anılarında anlatılan mutlu aile tablosu çok huzurlu ve saftır. Adamın çıplaklığının sürekli vurgulanması da bu saflığı pekiştirmektedir. Genç kadındaki masumiyetin en büyük sembollerinden birinin aşk olması sevgilinin ölümüyle masumiyetin kaybına neden olmuştur. Cenaze evden kaldırıldığı halde kocasının öldüğüne inanmayan genç kadın, ilerde acısını yaşamak yerine bastıracağı izleğini aynı sahnede karnına bastırarak vermektedir. Bunun yanı sıra cenaze evi anlatılırken genç kadın dışında herkesin sahteliğine vurgu yapılmaktadır. Her zaman orda olan sokak kedisinin gitmek için miyavlıyor olması evde değişen bir şeylerin habercisi niteliğindedir. Kedinin doğaya kaçışı ve evi terk edişi masumiyetin gidişinin de izleğidir.

Genç kadın, yıl başı gecesinde çağrıldıkları komşularında aynı küçük kız gibi iki kardeşle olan iletişimine öncelikle temkinli yaklaşmıştır. Genç kadın herkese ve her şeye kuşkulu yaklaşmakta ve bunu dillendirmekten de kaçınmamaktadır. Abla kardeş yaşanan bu komşu evinde karşılaştıkları samimiyet genç kadını ürpertmiş ve kuşkulandırmıştır. Ancak yavaş yavaş sıcaklıklarına alıştığı bu iki insanın evinde öykünün sonunda uyuyakalmış olması ondaki güvensizliğin bir miktar azaldığını göstermektedir. İki kardeş sonradan şehre gelmiş olmalarının

da verdiği doğallığı taşımaktadır. Aynı genç kadın ve küçük kız gibi yalnızlık ve yabancılık izleklerini göstermektedirler. “*Yalnızlık o kadar kesin bir şeydir ki hemen görünür ve öylesine kolaylıkla da yok edilebilir ki...*” (Füruzan, 200) Uzun zamandır yakınlık ve sevgiye dair her şeyden mahrum olan genç kadın, yalnızlığına sığınarak bu iki kardeşin tavırlarını garipsemektedir. Genç kadın öykünün sonuna doğru genç adamla yaptığı konuşmada topluma ve bozulmuşluğa karşı verdiği savaştan yorulduğunu ve bunu artık anlamsız bulduğunu ifade etmektedir. Bu da genç kadının bu bozulmuşluğa ayak uyduruşunu temsil etmektedir. Genç kadın bir kez toplumdan ayrılmış ve bedelini ağır ödemiştir. Bu nedenle iki kardeşin ona sunduğu saf sevgiyi devamlı reddetmiş, kendini duvarları arkasında kalmaya mahkum etmiştir.

C – İKİ KARDEŞ

İki kardeş de kendi başlarına bir masumiyet sembolü olarak okuyucunun karşısına çıkar. Genç kadının eşinin çocuğunu ve karısını götürmek istediği doğa uzamından şehre gelmiş olan bu iki kardeş oldukça doğal ve içten figürlerdir. Konuşmaları sırasında sürekli çocukluklarına ve geldikleri Anadolu uzamına göndermeler yapmaları ve sohbetlerini eski hayatlarına dayandırmaları bu figürler üzerindeki yabancılık izleğini pekiştirmektedir. Üniversite okumaya gelmiş ve saatlere takıntılı “genç adam” ve müziğe yatkınlığı olan onunla beraber gelmiş ablası “genç kız” arasında çok güçlü sevgi bağları bulunmaktadır. Genç adamın saatlere takıntısı öykünün sonuna doğru zamanın öneminin anlaşılmasıyla anlamlanır. Şehirde kimseleri olmadığı için komşu edinmeye çalışan bu iki kardeş genç kadın ve küçük kızı yılbaşı gecesine evlerine davet etmiş ancak genç kadın sandıklarından mesafeli çıkmıştır. “*Böyle bir yakınlıkla ilk kez mi yaklaşıyorsunuz? Yoksa sorularımızda sizi kıracak şeylere mi eğildik? Kuşku duymak, bunu hiç anlamıyorum.*” (Füruzan, 200) Yılbaşı gecesine kar yağıyor olması ve öykünün sonuna doğru “*Kirlenen insanları temizlemeye geldi bak göğün yedince katından kar*” (sayfa 204) ifadesinin

yer alması, bütün gece genç kadına ulaşmaya çalışan iki kardeş figürleriyle beraber genç kadının masumiyete yeniden çağrılmasını sembolize eder. Ne genç kadının ailesinde ne de genç kadın ve küçük kız arasında somut bir sevgi belirtisi bulunmazken iki kardeş arasında bulunan güçlü bağlar masum ve gerçek bir sevginin işaretini vermektedir. Özellikle genç kadının eşini kaybettiği zamanlar eve gelen herkesin sahte oluşuna vurgu yapılması bu bozulmuşluğu pekiştirir gözükmemektedir. Bu iki kardeş arkadaşlıklarını teklif ederek genç kadının hayatını değiştirmekte olduğu bir anda ona, en son eşiyle yaşadığı saf sevgiye benzer bir şey sunmaktadır. Uzamların da öyküdeki aileler arasındaki farkı vurgulamadaki önemi büyüktür. *“Odanın yalınlığı, renklerle doluluğuna karşın, bozulmuyordu. Kendi odalarındaki eşyaların görünüşleri peş peşe geçti kızın belleğinde. ... çevreyi saran duvarların kirlenen mavisi içinde her şeyin solmuşlukları üst üste örtünüyordu.”* (Füruzan, 162) Sevgi dolu bir ev olan iki kardeşin evi sıcak, renkli, müzikli anlatılırken küçük kız ve annesinin evi soğuk sessiz ve soluktur. Genç kız ve genç adam çevrelerini yabancılamakta ve aynı küçük kız gibi kendilerine yeni bir dünya yaratmaktadır. Çocukluklarından beri maddi durumları ne iyi ne kötü olmuş bir aileden gelmiş olmalarına rağmen paranın hiçbir zaman sıkıntı yaratmamış olması bozulmamışlıklarını göstermektedir. Şehirde sürdürmeye çalıştıkları hayatta genç kadının kızına sevgi gösterememesinin sürekli yorgun ve bıkkın olmasının ve ezilmişlik hissinin nedeni hep para olmuştur. Para öyküde bozulmuşluğun sembollerinden biridir. Daha eşi yaşarken bile para sıkıntısının korkusuyla dolu olan genç kadın, eşinden bunun gereksizliğini ve önemsizliğini *“Korkmak mı?.. Bunca sevgi dolu, güçlü, genç ve marifetliyiz. Sen sevmeyi bilen gencecik bir kadınsın üstelik. Sana öğretilmemiş bir sürü işi nasıl da başarıyorsun!.. Korkmak böyle bir günde söylenmeyecek tek şeydir.”* (sayfa 130) sözleriyle duymuştur. İki kardeş birçok yönden genç kadına eşini hatırlatmaktadır. Maneviyata verdikleri önem, karakterleri ve değer yargıları

açısından toplumla özdeşleşmeyen bu figürlerden adam, kadının ilk kurtarıcısıyken iki kardeş yeni kurtarıcıları olmaya adaydır.

İki kardeşin arasında aynı zamanda küçük kızda da görülen çocuksu masumiyetin izleri bulunmaktadır. Salonun ortasında dans etmeleri ve utanmadan kendi yörelerinden dansları sergilemeleri, aynı zamanda çocuklar gibi birbirlerine sataşmaları bunu kanıtlar niteliktedir. Birbirleriyle büyümüş olmaları onlara bu masumiyeti koruma gücü vermiş ve güçlü sevgi bağları sayesinde dayanak olarak hep birbirlerini kullanmalarını sağlamıştır. Yılbaşı gecesi odada oynadıkları fotoğraf çekinme oyununu yadırgayan tek kişinin genç kadın olması ve sonradan onun da ayak uydurması, toplumun (bu örnekte çoğunluğun) gerçekliğinin masumiyetin kaybına itebileceği gibi yeniden kazanılmasını da sağlayabileceği belirtilmiştir. *“Bu oyun için ben fazla yaşlıyım. Tadınızı kaçırmak istemem; ama en iyisi bana aldırmayın, çekin gitsin. ... Hoşsunuz vallahi! Peki, oyunbozanlık olmasın.”* (Füruzan, 195) Toplum çok önemli bir belirleyici konumunda durmaktadır. Eğer birey toplum gerçekliğinin dışına çıkacaksa ona bu gücü veren bir dayanağı olmalıdır. İki kardeş arasında bu aralarında sevgidir, küçük kız içinse çocukluğu dayanak gösterilmektedir. Genç kadın kendi dayanağını kaybetmiştir ve bozulmuşluğa sürüklenmiştir. İki kardeş ona ve kızına evini açarak yeni bir dayanak imkanı sunmaktadır. Genç kadın bunu görmekte ancak deneyimleri sebebiyle bu teklife çekingen davranmaktadır. *“Hep isyan ederek yaşamıyormuş. Öğrendim. Kuralları değiştirmek imkansız.”* (Füruzan, 202)

D – GENÇ KADININ EŞİ

Genç kadının eşinden çok fazla bahsedilmemektedir. Bütün roman küçük kızın bakış açısından anlatılırken, genç kadının eşi kadının anıları kadarıyla bilinmektedir. Halkın içinden gelen ancak topluma ayak uydurmayı reddeden bozulmamış karakterlerdendir. Sunduğu aşkla kadını o

zamanlar içinde bulunduğu üst sınıf hayatından kurtardığı ve saflığını kazandığı bilinmekle beraber, kendisine ne olduğu yazar tarafından ucu açık bırakılmıştır. Adam toplum değer yargılarını yersiz bulan ve eski nesilleri tasvip etmemesiyle kadının ailesine zıt bir figürdür. Genç kadının ablasının sürekli “Büyüklerimizi dinlemek lazım” gibi sözler ediyor etmesi buna kanıt niteliğindedir. Öyküde adamın genç kadının ailesine bu kadar zıt olması genç kadının ailesindeki bozulmuşluğun da bir göstergesidir. Bu aile aşırı maddiyatçıdır ve genç kadını içinde bulunduğu zor durumda bile maddi güçleriyle tehdit etmektedir. Böylece öyküde toplumun genelinde görülen geçim kaygısını iki türlü bozukluğa yol açtığı görülmektedir. Bunlardan biri para telaşında ruhsuzlaşma iken genç kadının ailesi okun diğer tarafında yani üst sınıf olmanın verdiği kibirle bozulmayı temsil etmektedir. Genç kadının eşi onu bu hayattan çekip çıkartırken aynı zamanda bu zihniyetten de kurtarmıştır. Daha sonradan adamın genç kadını doğduğu yere götürüp kendi ailesiyle tanıştırmayı planladığının ancak bunu gerçekleştiremediğinin öğrenilmesi genç kadının arınmasının yarım kalışını sembolize etmektedir. Adamın ölümüyle her şey eski haline dönerken genç kadın masumiyetini toplum gerçekliği ve yaşam sıkıntısı sürecinde kaybetmiştir. Öykünün sonunda genç adam, kendisi için ne yapmaya çalıştıklarını anladığını ancak bunların kapıdan çıkınca bir önemi kalmayacağını söylemesi de aynı nedenden dolayıdır. Genç kadın toplumda tek başına masumiyetini koruyamamaktadır, çünkü küçük kızın tersine onda çocukça bir masumiyet ve saflık yoktur ve geçim kaygısı artık baş edemeyeceği bir boyut almıştır.

SONUÇ

Füruzan’ın Gecenin Öteki Yüzü adlı öyküsünden yola çıkarak gerçekleştirilen incelemede, masumiyet olgusu ele alınmıştır. Toplumsal değişim ve dönüşümler içinde en çok zarar gören bu olgunun insanların dünyasını bütünüyle etkilediği bir gerçektir. Bu gerçeklik öykü figürlerinde

de görülmektedir. Çocuk dünyasında korunmaya açık olduğu kadar kendine özgü hassasiyetler taşıyan küçük kızın yaşam karşısındaki doğal haline öncelik verilmiştir. Genç kadın, bir anne olarak hem çocuğunu koruyan hem de yaşamın zorluklarına göğüs geren bir yetişkin haliyle yansıtılmıştır. Masum değerlerle aşk yaşamış, varoluşundan beri getirdiği toplumsal değerlerini ve ölçütlerini bir kenara bırakarak aşkı seçmiştir. Kahramanca davranışlar göstermesine karşın yaşamın ağır darbesini yemiş, aşkını kaybetmiştir. Bu kayıplar genç kadında derin etki bırakmıştır. Çünkü o seçimini önceden çok keskin bir şekilde yapmış, geri dönemeyeceği bir hayata yönelmiştir. Fakat bu direncini sonuna kadar koruyamamıştır çünkü yaşam gerçekleri ona dayanma gücü vermemiştir. Buradan yola çıkarak insanın dünyaya gelişinde bütünüyle sahip olduğu masumiyetin dış güçler karşısında yok olabileceği sonucu çıkmaktadır. Kurguda genç kadının eylemleri keskin dönüşümlerle yansıtılmıştır. Çaresizliği ve korunmasızlığı karşısında umutsuzluğa düştüğü ve bir başka tercihi yaptığı sırada yeni bir masumiyetle karşılaşmıştır. Komşuları olduğu öğrenilen iki kardeş ona arkadaşlıklarını ve sevgilerini sunmuşlardır. Öykünün sonu kadının bu teklifi kabul edip etmediğini anlamak adına ucu açık bırakılmıştır. Ancak küçük kızın bu teklifi doğrudan ve doğal bir şekilde kabul edişi evi terk etmek istemeyişinden, en son da orada uyuyakalışından anlaşılmaktadır. Genç kadın gördüğü geçirdiği kötü şeyler nedeniyle hayata şüpheyle yaklaşmaktadır. Küçük kızın korunma ve sevgi isteyen çocuk masumiyeti burada kendini göstermiştir. Çocuklar onlara uzanan sevgi dolu ve yardımsever elleri kabul etmektedirler çünkü onlara aksini yapmalarını öğretmiş deneyimleri bulunmamaktadır. Yetişkinler ise bu saflığı kaybettiklerinden ikinci kez düşünmeye mahkumdurlar. Bu çerçevede düşünülürse, ailesinden ne olursa olsun alamadığı yardım genç kadını gelecek bütün yardımları sorgulayıcı yaklaşıma yöneltmiştir. Toplumun bireyleri ve onların masumiyetini bozusunun da kanıtı olan bu olgu bireydeki toplum yansımasını da örneklemektedir. Masumiyet, hassas ve çok

çabuk kaybedilebilir bir olgudur. Toplumdaki bozukluk, geçim kaygısı ve yalnızlık masumiyetin korunmasını neredeyse imkânsız kılmaktadır. Bu masumiyeti koruyabilenler ancak çocuklar ve güçlü sevgi bağlarıyla bağlı insanlardır. Bu tez çalışmasıyla insanın en çok koruması gereken değerın masumiyet olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Füzuran. Gecenin Öteki Yüzü, Yapı Kredi Yayınları, 2009